

Javaslat a OKJ, BSc szintű szabályozott szakmák számának csökkentésére

Problémafelvetés:

A szabályozott szakmák¹ magas száma elsősorban a visegrádi országokban jellemző, Magyarországon a legmagasabb (543) az egész EU-ban.

Az EMMI-nél található a legtöbb szabályozott szakma (294), ezen belül is az egészségügyi ágazatban 191 db található.

Feladat:

Szükséges a szabályozott szakmák számának csökkentése azon tárcáknál, ahol 10-nél több szabályozott szakma van. Készüljön összehasonlítás a Magyar és a Német, Svéd szabályozott szakmák vonatkozásában.

Javaslat:

A fentiek alapján áttekintettük a szabályozott egészségügyi szakmák listáját, a nem orvos, nem gyógyszerész, nem fogorvos, nem pszichológus (Továbbiakban: Szakdolgozó) szakképesítések vonatkozásában. Jelenleg a szabályozott szakmák listáján szereplő valamennyi szakdolgozói egészségügyi szakképesítés esetén elmondható, hogy megfelel a szabályozott szakma kritériumainak. Az egészségügyi szabályozott szakmák magas száma a hazai képzési rendszer sokszínűségéből (túlszabályozottságából) adódik.

A szakdolgozói szabályozott szakmák számának csökkentésére, az alábbi javaslatot tesszük:

1. Középfokú szakképesítések:

A szabályozott szakmák számának csökkentésénél a következő alapelveket követtük. A szabályozott szakma

- minimum emeltszintű szakképesítés **OKJ 54-es** alap szakképesítés legyen.
- el kell, hogy érje az **EKKR - MKKR 5. szintet**.
- **összevont (alap és ráépülés)** szerepeltetése esetén, a szakképesítések szervesen kapcsolódjanak egymáshoz. Javaslatunkban 9 ilyen szakképesítés szerepel.

A fenti módszertan segítségével a jelenlegi szabályozott 56 szakképesítésből, 17 önálló vagy összevont szabályozott szakma képezhető.

2. Felsőfokú szakképesítések

Áttekintésre kerültek a felsőoktatásban, egészségtudományi képzési területen megszerezhető szakképesítések is, melynek megoldására két alternatívát készítettünk. Mind a kettőben a csoportosítás dominál. Az 'A' verzió leképezi a jelenlegi felsőoktatás struktúráját, míg a 'B' verzió a szakmai tartalmakat tekinti rendezőelvnek.

'A' verzió esetén egy csoportba kerültek

- **alapképzési szakon megszerezhető végzettségek.** BSc fokozatú képesítések és a hozzá tartozó szakirányok, specializációk a tevékenység megjelölésével.
- **mesterképzési szakon szerezhető végzettségek.** MSc fokozatú képesítések és a hozzá tartozó specializációk a tevékenység megjelölésével.

Az 'A' verzió szempontjait figyelembe véve 11 csoportosított illetve önálló szabályozott szakma képezhető, a hozzájuk tartozó szakirányokkal és specializációkkal.

¹ A fogalmak definícióját a javaslat melléklete tartalmazza.

'B' verzió estén

- egy csoportba kerültek **a szakmaterületenként összetartozó BSc és MSc képzések** tevékenységi körök megjelölésével,
- **az összevont (BSc és MSc) felsőoktatási képzések** szervesen kapcsolódnak egymáshoz. Javaslatunkban 9 ilyen szakképesítés szerepel.

Az 'B' verzió alapján 9 szabályozott szakma illetve szakmacsoport képezhető a hozzájuk tartozó szakirányokkal és specializációkkal.

A jó gyakorlat esetleges átvételének érdekében összehasonlításra kerültek a Magyar, Német és a Svéd szabályozott szakképesítések köre. A Német rendszerben szakdolgozói kategóriába tartozó szakképesítések közül 19 szerepel a jegyzékben, melyből 15 megegyezik a jelenleg hatályos Magyar szabályozott szakképesítéssel. A Svéd modellben 12 szakképesítés szerepel a szakdolgozói szinten, melyből 10 mutat párhuzamosságot a hazai rendszerrel. A külföldi és a magyar rendszerek nehezen összevethetők mivel más a képzési szerkezet, mások a szakok megnevezései.

Az egészségügyi középfokú és felsőfokú szakképesítések esetén a szabályozott szakmákra történő javaslatokat a mellékelt Excel tábla tartalmazza.

Szeretnénk jelezni, hogy a megküldött táblázatban számos pontatlanság szerepel, illetve több olyan szakképesítés is hiányzik, ami államilag elismert. Vélhetően a táblázatban szereplő adatok, a hatályon kívül helyezett 37/2013. (V. 28.) EMMI rendelet alapján kerültek rögzítésre.

Budapest, 2019. február 19.

A Javaslatban használt fogalmak meghatározása:

1. **Szabályozott szakma** - egy szakma akkor minősül szabályozott szakmának, ha gyakorlása meghatározott képesítő oklevélhez, állami vizsga vagy egyéb hasonló jellegű vizsga letételéhez, illetve szakmai szervezetbeli tagsághoz kötött.
2. **Hatályos OKJ** – az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendeletben meghatározott szakképesítések.
3. **OKJ 54-es szintű szakképesítés** - emeltszintű szakképesítés (technikus), amely érettségi végzettséghez kötött és elsősorban iskolai rendszerű szakképzésben szerezhető meg.
4. **Szakmai szervezet** – Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara (MESZK)
5. **Európai Képesítési Keretrendszer (EKKR)** - Olyan átfogó keretrendszer, amely világossá teszi az európai nemzeti képesítési keretek és rendszerek, valamint az azokban foglalt képesítések viszonyát, és ezáltal a nemzeti keretek, rendszerek közötti illesztő eszközként (metakeretként) szolgál.
6. **Magyar Képesítési Keretrendszer (MKKR)** - Egységes leírás, amely nemzeti szinten az egész oktatási-képzési rendszerre vagy annak egy részére, nemzetközileg is érthető és koherens módon határozza meg és illeszti össze az összes képesítést, és meghatározza az adott rendszerben megszerezhető képesítések egymáshoz való viszonyát.

7. **EKKR – MKKR 5. szint**

Tudás: Rendelkezik egy adott szakterülethez kapcsolódó alapvető általános és szakspecifikus elméleti és gyakorlati ismeretekkel. Az elméleti és gyakorlati tudása rendszerbe szerveződik. A gyakorlati alkalmazás módszereinek és eszközeinek biztos ismerete lehetőséget biztosít az adott szakma hosszú távú és magas szintű gyakorlására. Ismeri a szakterület szakmai szókincsét (anyanyelven és legalább egy idegen nyelven).

Képességek: Képes az adott szakma feladatainak megoldására: megtervezésére és lebonyolítására, a szükséges módszerek és eszközök kiválasztására, egyedi és komplex alkalmazására. Anyanyelvi és idegen nyelvi kommunikációs képességei képessé teszik a más nyelven beszélőkkel való szakmai együttműködésre. Képes tudását fejleszteni és ehhez alkalmazni a tudásszerzés, önfejlesztés különböző módszereit és a legkorszerűbb információs és kommunikációs eszközöket. Képes a munkavállalással, vállalkozással kapcsolatos felelős döntésekre.

Autonómia és felelősség: Nyitott az adott szakterület új eredményei, innovációi iránt. Törekszik azok megismerésére, megértésére és alkalmazására. Törekszik önmaga folyamatos képzésére. Elkötelezett a minőségi szakmai munkavégzés mellett. Önkritikus saját munkájával szemben. Elfogadja és hitelesen közvetíti szakmája társadalmi szerepét, értékeit.

Attitűdök: Önállóan végzi munkáját, folyamatos önellenőrzés mellett. Felelősséget érez saját és az általa vezetett szakmai csoport munkájáért, eredményeiért és kudarcaiért. Döntéseit a szakterület jogi, etikai szabályainak figyelembevételével hozza.